

แผนที่ภูมิสถานอยุธยา

แผนที่ภูมิสถานอยุธยาปรับปรุงจากแผนที่อยุธยาของกรมศิลปากรแล้วเพิ่มเติมตำแหน่งภูมิสถานอื่นๆ เข้าไป

โดยตรวจสอบจากหนังสือต่างๆ ที่มีระบุภูมิสถานกรุงเก่าไว้เช่น คำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม (เอกสารจากหอหลวง), พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา, วรรณคดียุคกรุงศรีอยุธยา, ฯลฯ

กับงานค้นคว้าอันมีค่าสูงยิ่งของพระยาโบราณราชธานินทร์ (พร เดชะคุปต์)

แต่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จำต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มอีกมากโดยความร่วมแรงร่วมใจของสาธารณชน

คณะทำงาน

1. รุ่งโรจน์ ภิรมย์อนุกูล มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 2. ศิริพจน์ เหล่ามานะเจริญ มหาวิทยาลัยศิลปากร 3. ปติสร เพ็ญสุต นศ.โท มหาวิทยาลัยศิลปากร 4. ขวัญภูมิ วิไลวัลย์ นศ.โท มหาวิทยาลัยศิลปากร 5. เจนจิรา เบญจพงศ์ นักวิจัยอิสระ 6. อาทิตยา ศรีพรายพรรณ นักวิจัยอิสระ 7. วิราวรรณ นฤปิติ นักวิจัยอิสระ

สุจิตต์ วงษ์เทศ **บรรณาธิการ**
โครงการประวัติศาสตร์ไทย สังเขป ฉบับมติชน
16 สิงหาคม 2553

วิธีใช้แผนที่ภูมิสถานอยุธยา

1. ภูมิสถานอยุธยาบริเวณรอบเกาะเมือง มีวัง, วัด, แม่น้ำลำคลอง, กำแพง, ป้อม, ประตู, แล้วยังมี ตลาด, ถนน, สะพาน, ด่าน, โรงช้าง-โรงม้า, และอื่นๆอีกมาก จนไม่มีที่ว่างบนแผนที่พอจะลงรายการให้ครบได้

เหตุนี้จึงต้องใช้รหัสย่อลงตำแหน่งบนแผนที่ภูมิสถาน แล้วพิมพ์รายชื่อตามรหัสไว้อีกแห่งหนึ่ง

2. รหัสรายชื่อสถานที่ใช้ดูประกอบมี 2 ส่วน เพื่อความสะดวกและเหมาะสมใช้งาน คือ

แบบที่ 1 แบ่งกลุ่มตามประเภทสถานที่ เช่น ตลาด, คลอง, ประตูเมือง ในรายชื่อประกอบด้วย รหัสชื่อสถานที่ ตามด้วยชื่อสถานที่ และตามด้วยพิกัดในแผนที่

แบบที่ 2 แบ่งกลุ่มตามพิกัดในแผนที่ ตามแนวขวางให้ชื่อรหัสเป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษ ไล่จากทางซ้ายมือคือ A,B,C ตามแนวตั้งให้ชื่อรหัสเป็นตัวเลขไล่จากล่างขึ้นบนคือ 1,2,3 พิกัดในแผนที่จึงแบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม ได้แก่ A1,A2,A3, B1,B2,B3, C1,C2,C3 ในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยชื่อสถานที่ ตามด้วยรหัสชื่อสถานที่

3. วิธีการดูรหัสรายชื่อสถานที่

1. รหัสอักษรภาษาอังกฤษด้านหน้า คือ อักษรย่อแสดงประเภทสถานที่ เช่น M ย่อจาก Market หมายถึง ตลาด, PR ย่อจาก Prison หมายถึง คุก เป็นต้น

2. รหัสเลขด้านหลัง คือ ลำดับรายชื่อของประเภทสถานที่นั้นๆ โดยเรียงตามลำดับอักษร เช่น M 1 ตลาดกวนลอดช่อง, M 2 ตลาดข้างวัดคลอง, M 3 ตลาดขุนโลก

3. ตำแหน่งสถานที่บนแผนที่ เพื่อการค้นหาที่ง่ายขึ้น ดูได้จากพิกัดในแผนที่ โดยในรหัสรายชื่อ แบบที่ 1 กำหนดไว้ด้านหลังแต่ละรายชื่อ และในรหัสรายชื่อ แบบที่ 2 จัดแบ่งเป็นกลุ่มพิกัดไว้

ตัวอย่างการใช้แผนที่

เช่น ต้องการทราบว่ารหัส M 68 ที่อยู่ในแผนที่ ตำแหน่งพิกัด B2 คือสถานที่อะไร ให้ตรวจดูในรายชื่อ หารหัส M 68 อยู่ในหมวด "ตลาด" (M = Market) จะพบรายชื่อ M 68 ตลาดเสาชิงช้าหน้าโบสถ์พราหมณ์ รหัสพิกัด B2

หรือ ต้องการทราบว่าบริเวณในเกาะอยุธยามีสถานที่อะไรบ้าง โดยพื้นที่ในเกาะส่วนใหญ่อยู่ในพิกัด B2 ให้หาดูรายชื่อแบบที่ 2 แบ่งกลุ่มตามพิกัดแผนที่ ดูกลุ่ม B2 จะปรากฏรายชื่อสถานที่ต่างๆในบริเวณตำแหน่งพิกัด B2 ทั้งหมด

แบบ ①

ตลาด (M=Market)

M 1 ตลาดกวนลอดช่อง A2
M 2 ตลาดข้างวัดคลอง B2
M 3 ตลาดขุนโลก B1
M 4 ตลาดคลองคูไม้ร้อง B2
M 5 ตลาดคลองน้ำยา B3
M 6 ตลาดคลองผ้าลาย B2
M 7 ตลาดเชิงสะพานช้าง B2
M 8 ตลาดเชิงสะพานชีกุน B2
M 9 ตลาดเชิงสะพานลำเหย B2
M 10 ตลาดท่าขัน B2
M 11 ตลาดท่าทราย B2
(ท่าขุนนาง)
M 12 ตลาดน้อย B2
M 13 ตลาดน้ำวนบางกะจะ B2
M 14 ตลาดในไก่ B2
M 15 ตลาดบ้านจีน B1
M 16 ตลาดบ้านบาตร C2
M 17 ตลาดบ้านป้อม A3
M 18 ตลาดบ้านพราหมณ์ B2
M 19 ตลาดประตูจีน B2
M 20 ตลาดประตูเจ้าจันทร์ C2
M 21 ตลาดประตูดิน B2
M 22 ตลาดประตูดินวังหน้า B2
M 23 ตลาดประตูท่าช้างวังหน้า B3
M 24 ตลาดปากคลองคูจาม B1
M 25 ตลาดปากคลองวัดเดิม C3
M 26 ตลาดป่าดินสอ B2
M 27 ตลาดป่าตอง B2
M 28 ตลาดป่าตะกั่ว B2
M 29 ตลาดป่าถ่าน B2
M 30 ตลาดป่าถุงหมาก B2
(ป่าผ้าเขียว)
M 31 ตลาดป่าโทน B2
M 32 ตลาดป่าปลาเชิงท่านบรอ B2
M 33 ตลาดป่าผ้าเหลือง B2
M 34 ตลาดป่าพัด B2
M 35 ตลาดป่ามะพร้าว B2
M 36 ตลาดป่าสมุด B2
M 37 ตลาดป่าเหล็ก B3
M 38 ตลาดป่าเหล็กท่าโขลง B3
M 39 ตลาดผ้าลาย B1
M 40 ตลาดยอด B2
M 41 ตลาดย่านฉะไกรใหญ่ B1
M 42 ตลาดย่านตะแลงแกง B2
(ตลาดหน้าคุก)
M 43 ตลาดย่านถนนลาว B2
M 44 ตลาดย่านบ้านพราหมณ์ B2
M 45 ตลาดย่านโรงเตียง C2
M 46 ตลาดย่านสรรพากร B2
(ตลาดเจ้าพรหม)
M 47 ตลาดโรงกูบหน้าวัดกุฎีทอง B2
M 48 ตลาดวังไชย A1
M 49 ตลาดวัดกระชี B2
M 50 ตลาดวัดกระบือวัดวัว B2
(ตลาดนัดวัวควาย)
M 51 ตลาดวัดขุนยวนศาลาปูน B2
M 52 ตลาดวัดเขาวัว บ้านหม้อ B3
M 53 ตลาดวัดครุฑ B3
M 54 ตลาดวัดจันทร์ C2
M 55 ตลาดวัดซอง B3
M 56 ตลาดวัดทอง B1
M 57 ตลาดวัดท่าราบ B1
M 58 ตลาดวัดธรรมาราม A2
M 59 ตลาดวัดนางชี C2
M 60 ตลาดวัดฝางวังจันทน์ B2
M 61 ตลาดวัดสมณโกฏฐ์ C2
M 62 ตลาดวัดพร้าว B3
M 63 ตลาดวัดโรงฆ้อง B2
M 64 ตลาดวัดสิงห์ A2
M 65 ตลาดวัดสิงห์บ้านญี่ปุ่น B1
M 66 ตลาดศาลพระกาฬ B2
M 67 ตลาดสัตกบ A2
M 68 ตลาดเสาชิงช้า B2
หน้าโบสถ์พราหมณ์
M 69 ตลาดหน้าตำบลหอรัตนไชย B2
M 70 ตลาดหน้าพระมหาธาตุ B2
(ตลาดบริขาร)
M 71 ตลาดหน้าวังตรา B2
M 72 ตลาดหน้าวัดแค C3
M 73 ตลาดหน้าวัดตะไกร B3
M 74 ตลาดหน้าวัดป่าบ้านคนที B3
M 75 ตลาดหน้าวัดมหาธาตุ B2
(ตลาดแลก)
M 76 ตลาดหลังตึกวิลันดา C1
M 77 ตลาดหลังโรงเรือ B2
M 78 ตลาดหลังวัดนกหน้าวัดโพง B2
(ตลาดมอญ)
M 79 ตลาดหลังวัดระฆัง B2
M 80 ตลาดหัวฉาง A2
M 81 ตลาดหัวถนนย่านป่าเหล็ก B2
M 82 ตลาดหัวไผ่สะพานแก้ว B1
M 83 ตลาดหัวเลี้ยว B2
M 84 ตลาดหัวแหลม A2
M 85 ตำบลทุ่งแก้ว B3
M 86 ตำบลทุ่งขวัญ B3
M 87 บ้านคนที B2
M 88 บ้านคลองฉนู เพนียด B3
M 89 บ้านท่าโขลง B3
M 90 บ้านนางเอียน C2
M 91 บ้านโรงฆ้อง B2
M 92 บ้านวัดครุฑ B3
M 93 บ้านวัดน้ำวน B1
M 94 บ้านวัดพร้าว B3
M 95 บ้านวัดพิชัย C2
M 96 บ้านศาลาปูน B2
M 97 บ้านหม้อ B2

คลอง (C=Canal)

C 1 คลองกะมัง C2
(คลองบ้านบาตร)
C 2 คลองกุฎีดาว C2
C 3 คลองแกลบ A2
(คลองท่าพระ)
C 4 คลองคูจาม B1
C 5 คลองฉะไกรน้อย B1, B2
C 6 คลองฉะไกรใหญ่ B1, B2
(คลองท่อ)
C 7 คลองฉางมหาไชย A2
C 8 คลองตะเคียน A1
(ขุนละครชัย)
C 9 คลองถนนตาล C2
C 10 คลองนครบาล B2
C 11 คลองในไก่ B2
(มะขามเรียง)
C 12 คลองบางขวด B3
(แม่น้ำโพธิ์สามต้น)
C 13 คลองประตูข้าวเปลือก B2
(ประตูจีน)
C 14 คลองประตูเขาสมี B2
(เทพหมี)
C 15 คลองปากข้าวสาร C2
C 16 คลองป่าพัด B2
C 17 คลองผ้าลาย B3
(คลองบางปลาหมอ)
C 18 คลองฝาง B2
C 19 คลองพระนอน C1
C 20 คลองมหานาค A2, A3
C 21 คลองมอญ B1
C 22 คลองวัดแจ้ง B1
C 23 คลองวัดไชยวัฒนาราม A1
C 24 คลองสระบัว B3
C 25 คลองสวนพลู C1
C 26 คลองสองไพ A3
C 27 คลองหอรัตนไชย B2
(คลองวัดปราสาท)
C 28 คลองหันตรา C3
C 29 คลองหัวไผ่ B1
C 30 คลองหัวรอ (บางขวด) B3
C 31 ช่องมหาเถรไม้แส้ (คลองน้ำเชี่ยว) B2

ประตูเมือง (G=Gate)

G 1 ประตูข้าวเปลือก B2
G 2 ประตูเขาสมี (เทพหมี) B2
G 3 ประตูคลองแกลบ A2
G 4 ประตูคลองฉางมหาไชย A2
G 5 ประตูคลองฝาง A2
G 6 ประตูจีน B2
G 7 ประตูเจ้าจันทร์ C2
G 8 ประตูฉะไกรน้อย B1
G 9 ประตูฉะไกรใหญ่ B1
G 10 ประตูท่ากลาโหม B2
G 11 ประตูท่าขัน B2
G 12 ประตูท่าพระวังหลัง A2
G 13 ประตูท่าสิบเบี้ย B2
G 14 ประตูในไก่ B2
G 15 ประตูปากท่อ B2
G 16 ประตูสัตกบ A2
(ท้ายกบหรือสตกบ)
G 17 ประตูใหญ่ฉนวนน้ำ B3
ประจำท่าวังจันทน์
G 18 ประตูใหญ่ท่าช้างวังจันทน์ B3
G 19 ประตูหมูทะลวง B2
G 20 ประตูหอรัตนไชย C2

ท่าเรือ (P=Pier)

P 1 ท่าขุนนางวังหน้า B3
P 2 ท่าขุนนางวังหลวง B2
P 3 ท่าฉะไกรน้อย B1
P 4 ท่าช้างวังหลวง(ท่าสิบเบี้ย) B2
P 5 ท่าบ้านเจ้าพระยาพลเทพ A2
P 6 ท่าบ้านชี A1
P 7 ท่าประตูช่องกุดหัวตลาดโรงเหล็ก C2
P 8 ท่าประตูสัตกบ A2
P 9 ท่าไปวัดกษัตรา A2
P 10 ท่าไปวัดเกาะแก้ว C2
P 11 ท่าไปวัดนางชี C2
P 12 ท่าไปวัดพิชัย C2
P 13 ท่าพระยาราชวังสัน B2
P 14 ท่าพระราชวังหลัง A2
P 15 ท่าม้าอาบน้ำ B2
P 16 ท่าวังไชย A1
P 17 ท่าวัดซองถนนโรงช้างวังหน้า B3
P 18 ท่าวัดท่าทราย B2
P 19 ท่าหอย B2
P 20 ท่าหัวรอถึงวัดสะพานเกลือ C2

สะพาน (B=Bridge)

B 1 สะพานแก้ว B1
B 2 สะพานขุนโลก B1
B 3 สะพานช้าง B2
B 4 สะพานชีกุน B2
B 5 สะพานทอง B2
B 6 สะพานในไก่ B2
B 7 สะพานบ้านช่างเงิน B2
B 8 สะพานบ้านดินสอ B2
B 9 สะพานประตูจีน B2
B 10 สะพานป่าถ่าน B2
B 11 สะพานวัดขุนเมืองใจ B2
B 12 สะพานวัดลาด B2
B 13 สะพานวานร B2
B 14 สะพานสายโซ่ B2
B 15 สะพานอิฐวัดหนัง B2

ถนน (R=Road)

R 1 ถนนจีน B2
R 2 ถนนท่ากลาโหม B2
R 3 ถนนบางเอียน B2
R 4 ถนนบ้านลาว B2
R 5 ถนนบ้านแห B2
R 6 ถนนป่าดินสอ B2
R 7 ถนนป่าตะกั่ว B2
R 8 ถนนป่าโทน B2
R 9 ถนนป่ามะพร้าว B2
R 10 ถนนย่านป่าเหล็กวัดป่าฝ้าย B2
R 11 ถนนวัดทองบ้านป่าหม้อ B2
R 12 ถนนหน้าบางตรา B2
R 13 ถนนหลังวังหลัง B2
(ถนนตะแลงแกง)
R 14 มหารัถยา B2
(ถนนหน้าวัง)

ประตูวังหลวง (E=Entrance)

E 1 ประตูจักรมหิมา B2
E 2 ประตูจันทวารมรณภิรมย์ B2
E 3 ประตูชลชาติทวารสาคร B2
E 4 ประตูช่องกุด B2
ท้ายวัดพระศรีสรรเพชญ์
E 5 ประตูช้างเผือก B2
E 6 ประตูท่าเจ้าปราบ B2
E 7 ประตูบวรเจษฎานารี B2
E 8 ประตูบวรนารีมหาภพชนย์ B2
E 9 ประตูบวรนิมิต B2
E 10 ประตูมงคลพิศาล B2
E 11 ประตูมหาไตรภพชลทวารอุทก B2
E 12 ประตูมหาโภคราช B2
E 13 ประตูฤทธิ์ไพศาล B2
(ประตูนครไชย)
E 14 ประตูวิจิตรพิมล B2
E 15 ประตูศรีไชยศักดิ์ B2
E 16 ประตูศิลาภิรมย์ B2
E 17 ประตูสมณพิศาล B2
E 18 ประตูสวรรค์พิจิตร B2
E 19 ประตูเสาธงไชย B2
E 20 ประตูอาคเนย์ยาตรา B2
E 21 ประตูอุดมคงคา B2

ป้อมวังหลวง (F=Fort)

F 1 ป้อมท่าคั่น B2
F 2 ป้อมท้ายสนม B2
F 3 ป้อมที่ตลาดเจ้าพรหม B2
F 4 ป้อมปืนมุมสระแก้ว B2
F 5 ป้อมมุมวัดพระศรีสรรเพชญ์ B2
F 6 ป้อมมุมวัดรามาวาส B2
F 7 ป้อมศาลาพระมงคลบพิตร B2
(ป้อมวัดลีเชียง)
F 8 ป้อมสวนองุ่น B2

จำหล่อ (ด่าน) (O=Obstacle)

O 1 จำหล่อกลางถนนป่าผ้าเขียว B2
O 2 จำหล่อท้ายถนนตะแลงแกง B2
O 3 จำหล่อท้ายถนนป่าตอง B1
O 4 จำหล่อปลายถนนหน้าวังตรา B2
O 5 จำหล่อป้อมกลาง ตรงวัดลีเชียง B2
O 6 จำหล่อมุมป้อมปากท่อ B2
ไปถนนประตูดิน
O 7 จำหล่อมุมป้อมปากท่อ B2
ไปท้ายสระแก้ว
O 8 จำหล่อมุมเลี้ยวไปหน้าวัดระฆัง B2
O 9 จำหล่อมุมวัดธรรมิกราช B2
O 10 จำหล่อศาลาสารบาญชีริมโรงสัก B2
O 11 จำหล่อหัวถนนตลาดเจ้าพรหม B2
O 12 จำหล่อหัวถนนตะแลงแกง B2
O 13 จำหล่อหัวถนนบ้านขันเงิน B2
O 14 จำหล่อหัวถนนบ้านตะกั่ว B2
O 15 จำหล่อหัวถนนป่าตอง B2
O 16 จำหล่อหัวถนนป่าไม้ B2
กับหัวถนนป่าเหล็ก
O 17 จำหล่อหัวถนนโรงม้าชัยพฤกษ์ B2
O 18 จำหล่อหัวถนนหน้าวังตรา B2
O 19 จำหล่อหัวเลี้ยวถนนป่าโทน B2

จำหล่อที่ยังหาตำแหน่งไม่ได้
จำหล่อท้ายถนนป่าเกรียบ,จำหล่อท้ายถนนป่ายา, จำหล่อหัวถนนป่าเกรียบ, จำหล่อหัวถนนป่าฟูก, จำหล่อหัวเลี้ยวถนนป่าชมภู

ซ่อง (W=Whorehouse)

W 1 ซ่องปากคลองขุนละครชัย A1

คุก (PR=Prison)

PR 1 คุกท้ายป่าตอง B1
PR 2 คุกป่าจาก B2
PR 3 คุกป่าตอง B2
PR 4 คุกวังไชย A1
PR 5 คุกหน้าหับเผย B2

อู่เรือทะเล เรือใหญ่ในแม่น้ำ (D=Dock)

D 1 อู่เรือประตูไชย 2 อู่ B1
D 2 อู่เรือปากคลองตะเคียน A1
D 3 อู่เรือพระราชพิธี B2

อู่เรือที่ยังหาตำแหน่งไม่ได้
อู่เรือท้ายบ้านท่าเสือข้าม

โรงช้าง (EH=Elephant House)

EH 1 โรงช้างเผือก B2
EH 2 โรงช้างพัง B2
EH 3 โรงช้างพลาย B2
EH 4 โรงพระคชาธาร B2

โรงม้า (S=Stable)

S 1 ตึกโรงม้าแซง (ขวา) B2
S 2 ตึกโรงม้าแซง (ซ้าย) B2
S 3 ตึกโรงม้าแซงนอก B2
S 4 ตึกโรงม้าต้นขวา B2
S 5 ตึกโรงม้าต้นซ้าย B2
S 6 โรงม้าพระที่นั่ง B2

คลังเก็บของหลวง (SH=Storehouse)

SH 1 คลังเครื่องม้า B2
SH 2 คลังเชือกบาศแลชนักช้าง B2
SH 3 คลังตึกใส่ลูกปืนดินประสิว B2
SH 4 คลังในริมสระแก้ว B2
SH 5 คลังราชการ B2
SH 6 คลังสรรพากรในนอก B2
SH 7 คลังแสงสรรพายุทธ B2
SH 8 พระคลังสินค้า B2

หอกลอง (BE=Belfry)

BE 1 หอกลอง B2

แบบ ②

A1

คลองตะเคียน (ขุนละครชัย) C8
คลองวัดไชยวัฒนาราม C23
คุกวังไชย PR4
ซ่องปากคลองขุนละครชัย W1
ตลาดวังไชย M48
ท่าบ้านชี P6
ท่าวังไชย P16
อู่เรือปากคลองตะเคียน D2

A2

คลองแกลบ (คลองท่าพระ) C3
คลองฉางมหาไชย C7
คลองมหานาค C20
ตลาดกวนลอดช่อง M1
ตลาดวัดธรรมาราม M58
ตลาดวัดสิงห์ M64
ตลาดสัตกบ M67
ตลาดหัวฉาง M80
ตลาดหัวแหลม M84
ท่าบ้านเจ้าพระยาพลเทพ P5
ท่าประตูสัตกบ P8
ท่าไปวัดกษัตรา P9
ท่าพระราชวังหลัง P14
ประตูคลองแกลบ G3
ประตูคลองฉางมหาไชย G4
ประตูคลองฝาง G5
ประตูท่าพระวังหลัง G12
ประตูสัตกบ (ท้ายกบหรือสตกบ) G16

A3

คลองมหานาค C20
คลองสองไพ C26
ตลาดบ้านป้อม M17

B1

คลองคูจาม C4
คลองฉะไกรน้อย C5
คลองฉะไกรใหญ่ (คลองท่อ) C6
คลองมอญ C21
คลองวัดแจ้ง C22
คลองหัวไผ่ C29
คุกท้ายป่าตอง PR1
จำหล่อท้ายถนนป่าตอง O3
ตลาดขุนโลก M3
ตลาดบ้านจีน M15
ตลาดปากคลองคูจาม M24
ตลาดผ้าลาย M39
ตลาดย่านฉะไกรใหญ่ M41
ตลาดวัดทอง M56
ตลาดวัดท่าราบ M57
ตลาดวัดสิงห์บ้านญี่ปุ่น M65
ตลาดหัวไผ่สะพานแก้ว M82
ท่าฉะไกรน้อย P3
บ้านวัดน้ำวน M93
ประตูฉะไกรน้อย G8
ประตูฉะไกรใหญ่ G9
สะพานแก้ว B1
สะพานขุนโลก B2
อู่เรือประตูชัย 2 อู่ D1

B2

คลองฉะไกรน้อย C5
คลองฉะไกรใหญ่ (คลองท่อ) C6
คลองนครบาล C10
คลองในไก่ (มะขามเรียง) C11
คลองประตูข้าวเปลือก (ประตูจีน) C13
คลองประตูเขาสมี (เทพหมี) C14
คลองป่าพัด C16
คลองฝาง C18
คลองหอรัตนไชย (คลองวัดปราสาท) C27
คลังเครื่องม้า SH1
คลังเชือกบาศแลชนักช้าง SH2
คลังตึกใส่ลูกปืนดินประสิว SH3
คลังในริมสระแก้ว SH4
คลังราชการ SH5
คลังสรรพากรในนอก SH6
คลังแสงสรรพายุทธ SH7
คุกป่าจาก PR2
คุกป่าตอง PR3
คุกหน้าหับเผย PR5
จำหล่อกลางถนนป่าผ้าเขียว O1
จำหล่อท้ายถนนตะแลงแกง O2
จำหล่อปลายถนนหน้าวังตรา O4
จำหล่อป้อมกลาง ตรงวัดลีเชียง O5
จำหล่อมุมป้อมปากท่อไปถนนประตูดิน O6
จำหล่อมุมป้อมปากท่อไปท้ายสระแก้ว O7
จำหล่อมุมเลี้ยวไปหน้าวัดระฆัง O8
จำหล่อมุมวัดธรรมิกราช O9
จำหล่อศาลาสารบาญชีริมโรงสัก O10
จำหล่อหัวถนนตลาดเจ้าพรหม O11
จำหล่อหัวถนนตะแลงแกง O12
จำหล่อหัวถนนบ้านขันเงิน O13
จำหล่อหัวถนนบ้านตะกั่ว O14
จำหล่อหัวถนนป่าตอง O15
จำหล่อหัวถนนป่าไม้กับหัวถนนป่าเหล็ก O16
จำหล่อหัวถนนโรงม้าชัยพฤกษ์ O17
จำหล่อหัวถนนหน้าวังตรา O18
จำหล่อหัวเลี้ยวถนนป่าโทน O19
ช่องมหาเถรไม้แส้ (คลองน้ำเชี่ยว) C31
ตลาดข้างวัดคลอง M2
ตลาดคลองคูไม้ร้อง M4
ตลาดคลองผ้าลาย M6
ตลาดเชิงสะพานช้าง M7
ตลาดเชิงสะพานชีกุน M8
ตลาดเชิงสะพานลำเหย M9
ตลาดท่าขัน M10
ตลาดท่าทราย (ท่าขุนนาง) M11
ตลาดน้อย M12
ตลาดน้ำวนบางกะจะ M13
ตลาดในไก่ M14
ตลาดบ้านพราหมณ์ M18
ตลาดประตูจีน M19
ตลาดประตูดิน M21
ตลาดประตูดินวังหน้า M22
ตลาดป่าดินสอ M26
ตลาดป่าตอง M27
ตลาดป่าตะกั่ว M28
ตลาดป่าถ่าน M29
ตลาดป่าถุงหมาก (ป่าผ้าเขียว) M30
ตลาดป่าโทน M31
ตลาดป่าปลาเชิงท่านบรอ M32
ตลาดป่าผ้าเหลือง M33
ตลาดป่าพัด M34
ตลาดป่ามะพร้าว M35
ตลาดป่าสมุด M36
ตลาดยอด M40
ตลาดย่านตะแลงแกง M42
(ตลาดหน้าคุก)
ตลาดย่านถนนลาว M43
ตลาดย่านบ้านพราหมณ์ M44
ตลาดย่านสรรพากร (ตลาดเจ้าพรหม) M46
ตลาดโรงกูบหน้าวัดกุฎีทอง M47
ตลาดวัดกระชี M49
ตลาดวัดกระบือวัดวัว M50
(ตลาดนัดวัวควาย)
ตลาดวัดขุนยวนศาลาปูน M51
ตลาดวัดฝางวังจันทน์ M60
ตลาดวัดโรงฆ้อง M63
ตลาดศาลพระกาฬ M66
ตลาดเสาชิงช้าหน้าโบสถ์พราหมณ์ M68
ตลาดหน้าตำบลหอรัตนไชย M69
ตลาดหน้าพระมหาธาตุ M70
(ตลาดบริขาร)
ตลาดหน้าวังตรา M71
ตลาดหน้าวัดมหาธาตุ (ตลาดแลก) M75
ตลาดหลังโรงเรือ M77
ตลาดหลังวัดนกหน้าวัดโพง M78
(ตลาดมอญ)
ตลาดหลังวัดระฆัง M79
ตลาดหัวถนนย่านป่าเหล็ก M81
ตลาดหัวเลี้ยว M83
ตึกโรงม้าแซง (ขวา) S1
ตึกโรงม้าแซง (ซ้าย) S2
ตึกโรงม้าแซงนอก S3
ตึกโรงม้าต้นขวา S4
ตึกโรงม้าต้นซ้าย S5
ถนนจีน R1
ถนนท่ากลาโหม R2
ถนนบางเอียน R3
ถนนบ้านลาว R4
ถนนบ้านแห R5
ถนนป่าดินสอ R6
ถนนป่าตะกั่ว R7
ถนนป่าโทน R8
ถนนป่ามะพร้าว R9
ถนนย่านป่าเหล็กวัดป่าฝ้าย R10
ถนนวัดทองบ้านป่าหม้อ R11
ถนนหน้าบางตรา R12
ถนนหลังวังหลัง R13
(ถนนตะแลงแกง)
ท่าขุนนางวังหลวง P2
ท่าช้างวังหลวง(ท่าสิบเบี้ย) P4
ท่าพระยาราชวังสัน P13
ท่าม้าอาบน้ำ P15
ท่าวัดท่าทราย P18
ท่าหอย P19
บ้านคนที M87
บ้านโรงฆ้อง M91
บ้านศาลาปูน M96
บ้านหม้อ M97
ประตูข้าวเปลือก G1
ประตูเขาสมี (เทพหมี) G2
ประตูจักรมหิมา E1
ประตูจันทวารมรณภิรมย์ E2
ประตูจีน G6
ประตูชลชาติทวารสาคร E3
ประตูช่องกุด E4
ท้ายวัดพระศรีสรรเพชญ์
ประตูช้างเผือก E5
ประตูท่ากลาโหม G10
ประตูท่าขัน G11
ประตูท่าเจ้าปราบ E6
ประตูท่าสิบเบี้ย G13
ประตูในไก่ G14
ประตูบวรเจษฎานารี E7
ประตูบวรนารีมหาภพชนย์ E8
ประตูบวรนิมิต E9
ประตูปากท่อ G15
ประตูมงคลพิศาล E10
ประตูมหาไตรภพชลทวารอุทก E11
ประตูมหาโภคราช E12
ประตูฤทธิ์ไพศาล E13
(ประตูนครไชย)
ประตูวิจิตรพิมล E14
ประตูศรีไชยศักดิ์ E15
ประตูศิลาภิรมย์ E16
ประตูสมณพิศาล E17
ประตูสวรรค์พิจิตร E18
ประตูเสาธงไชย E19
ประตูหมูทะลวง G19
ประตูอาคเนย์ยาตรา E20
ประตูอุดมคงคา E21
ป้อมท่าคั่น F1
ป้อมท้ายสนม F2
ป้อมที่ตลาดเจ้าพรหม F3
ป้อมปืนมุมสระแก้ว F4
ป้อมมุมวัดพระศรีสรรเพชญ์ F5
ป้อมมุมวัดรามาวาส F6
ป้อมศาลาพระมงคลบพิตร F7
(ป้อมวัดลีเชียง)
ป้อมสวนองุ่น F8
พระคลังสินค้า SH8
มหารัถยา R14
(ถนนหน้าวัง)
โรงช้างเผือก EH1
โรงช้างพัง EH2
โรงช้างพลาย EH3
โรงพระคชาธาร EH4
โรงม้าพระที่นั่ง S6
สะพานช้าง B3
สะพานชีกุน B4
สะพานทอง B5
สะพานในไก่ B6
สะพานบ้านช่างเงิน B7
สะพานบ้านดินสอ B8
สะพานประตูจีน B9
สะพานป่าถ่าน B10
สะพานวัดขุนเมืองใจ B11
สะพานวัดลาด B12
สะพานวานร B13
สะพานสายโซ่ B14
สะพานอิฐวัดหนัง B15
หอกลอง BE1
อู่เรือพระราชพิธี D3

B3

คลองบางขวด (แม่น้ำโพธิ์สามต้น) C12
คลองผ้าลาย (คลองบางปลาหมอ) C17
คลองสระบัว C24
คลองหัวรอ (บางขวด) C30
ตลาดคลองน้ำยา M5
ตลาดประตูท่าช้างวังหน้า M23
ตลาดป่าเหล็ก M37
ตลาดป่าเหล็กท่าโขลง M38
ตลาดวัดเขาวัว บ้านหม้อ M52
ตลาดวัดครุฑ M53
ตลาดวัดซอง M55
ตลาดวัดพร้าว M62
ตลาดหน้าวัดตะไกร M73
ตลาดหน้าวัดป่าบ้านคนที M74
ตำบลทุ่งแก้ว M85
ตำบลทุ่งขวัญ M86
ท่าขุนนางวังหน้า P1
ท่าวัดซองถนนโรงช้างวังหน้า P17
บ้านคลองฉนู เพนียด M88
บ้านท่าโขลง M89
บ้านวัดครุฑ M92
บ้านวัดพร้าว M94
ประตูใหญ่ฉนวนน้ำประจำท่าวังจันทน์ G17
ประตูใหญ่ท่าช้างวังจันทน์ G18

C1

คลองพระนอน C19
คลองสวนพลู C25
ตลาดหลังตึกวิลันดา M76

C2

คลองกะมัง (คลองบ้านบาตร) C1
คลองกุฎีดาว C2
คลองถนนตาล C9
คลองปากข้าวสาร C15
ตลาดบ้านบาตร M16
ตลาดประตูเจ้าจันทร์ M20
ตลาดย่านโรงเตียง M45
ตลาดวัดจันทร์ M54
ตลาดวัดนางชี M59
ตลาดวัดสมณโกฏฐ์ M61
ท่าประตูช่องกุดหัวตลาดโรงเหล็ก P7
ท่าไปวัดเกาะแก้ว P10
ท่าไปวัดนางชี P11
ท่าไปวัดพิชัย P12
ท่าหัวรอถึงวัดสะพานเกลือ P20
บ้านนางเอียน M90
บ้านวัดพิชัย M95
ประตูเจ้าจันทน์ G7
ประตูหอรัตนไชย G20

C3

คลองหันตรา C28
ตลาดปากคลองวัดเดิม M25
ตลาดหน้าวัดแค M72

บรรณานุกรม

คำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม : เอกสารจากหอหลวง, วินัย พงศ์ศรีเพียร, บรรณาธิการ, กรุงเทพฯ : คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยและจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี, 2534.

คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัด และพระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์. พระนคร : คลังวิทยา, 2510.

โบราณราชธานินทร์, พระยา, **ประชุมพงศาวดาร เล่ม 37 (ประชุมพงศาวดาร ภาค 63),** กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2512.

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา, กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2548.

อธิบายแผนที่พระนครศรีอยุธยา กับคำวินิจฉัยของพระยาโบราณราชธานินทร์ พิมพ์ทูลเกล้าฯถวายในการพระราชพิธีทรงบวงสรวงอดีตมหาราชเจ้าที่พระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2469.